

Nr. 91.

Brasovu,

21. Noembre

1857.

GAZETA TRANSSILVANIEI.

Gazeta ese de dñe ori pe septemana.
adeea: Mercurea si Sambata, Fdilea
candu se va puté. — Pretiulu loru
este pe 1 anu 10 f.; pe diumatate a-
5 f. m. c. iulaintrulu Monarchiei.

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., si
pe anulu intregu 14 f. Se prenumera
la tote poștele c. r., cum si la tot cu-
noscutii nostri DD. corespondinti. Pen-
tru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

Partea oficiosa.

ПАТЕНТЪ

дипъртескъ din 19. Септемвре 1857,

прин каре пептъс tots изпринсълъ диптериалъ Аустрие,

се емитъ dicпsceчnei, спре а регла система монетаръ, дипъ
коопенчизнеа монетаръ ddo. Biena 24. Ianвари 1857, пъвлікатъ
дп вълтърълъ диптериалъ din апълъ 1857 XXIII. 101.

Noi ФРАНЧИСКЪ ЙОСЕФЪ etc. (titulus medius.)

Артиклъ 8.

Баній de резнізне ворѣ пърта пе фадъ (аверсъ) ікона Ностръ пънъла
пептъ (въста дп реліефъ) къ черквскріпчизнеа:

FRANZ JOSEPH I. V. G. G. KAISER V. OESTERREICH.

(Франчіскъ Йосефъ I. d. g. D. дипператълъ Аустрие.)

Дослъжъ ва къпринде ла баний de дої талеръ de резнізне вълтърълъ дип-
пъртескъ къ черквскріпчизнеа:

ZWEI VEREINSTHALER . . . . XV. EIN PFUND FEIN.

(Дої талеръ de резнізне. XV. зпълъ пъптъ къратъ.)

Еар ла баний de зпълъ талеръ de резнізне:

EIN VEREINSTHALER . . . . XXX. EIN PFUND FEIN.

(Зпълъ талеръ de резнізне XXX. зпълъ пъптъ къратъ)

ші пътерълъ дп каре с'аѣ вътътъ.
Гардина ва фі нетедъ ші ва къпринде къ літере къфандоце сімволълъ:

MIT VEREINTEN KRAEFTEN.

(Къ пътеръ зпіте.)

Артиклъ 9.

Баний тънпндеі се ворѣ бате:

De арцінтъ баний de къте зече ші de къте чіпчі а съта парте, еар' de а-
рамъ баний de къте треї ші зна а съта парте ші de къте чіпчі а шія парте.

Артиклъ 10.

Баний тънпндеі се ворѣ бате астфелъ, ка чіпчі съте de зече а съта
парте, ші о шія de чіпчі а съта парте съ факъ зпълъ пъндъ.

Баний de зече а съта парте ворѣ концине $\frac{500}{1000}$ арцінтъ фінъ ші
 $\frac{500}{1000}$ арамъ, еар' баний de чіпчі а съта парте $\frac{375}{1000}$ арцінтъ къратъ ші
 $\frac{625}{1000}$ арамъ.

Аша 250 баний de зече а съта парте op 375 баний de чіпчі а съта
парте ворѣ траце зпълъ пъндъ.

Ла баний тънпндеі нз e пермісъ съ треакъ діферінда дп пъсъ ші дп
мінсъ престе $\frac{5}{1000}$ а концингълъ, фінъ піче престе с'аѣ а шія парте а
грозатеі.

Діаметрълъ баниоръ de зече а съта парте 10 стъторесче ла 18 мі а
баниоръ de чіпчі а съта парте ла 16 міліметри.

Пе фадъ (avers) ва фі тіпълъ постръ ші черквскріпчизнеа:

FRANZ JOSEPH I. V. G. G. KAISER VON OESTERREICH

(Франчіскъ Йосефъ I. d. g. D. дипператълъ Аустрие.)

Пе дослъ дипскріпчизнеа: „10“ с'е „5“, de a съпра ачестеia корона
дипъртескъ Аустриакъ, апоі черквскріпчизнеа: SCHEIDEMÜNZE (бани
тънпнделъ) ші апълъ дп каре с'аѣ вътътъ, дипкспірълъ de зпълъ памъ de
стежар ші алтълъ de фінікъ.

Гардина ва фі дипкрестатъ.

Артиклъ 11.

Ла ватерека баниоръ de арамъ се ворѣ скоте din зпълъ пъндъ de апа-
тъ о сътъ ші чіпчізече de a съта парте.

Баний тънпндеі de арамъ констас din:

Бекълъ de треї а съта парте,
Бекълъ de зна а съта парте,
Бекълъ de чіпчі а шія парте,

Діаметрълъ зпеі въкъдъ de треї а съта парте се статоресче ла 25 міліме-
трі, а зпеі въкъдъ de зна а съта, парте ла 19 мі а зпеі въкъдъ de чіпчі
а шія парте ла 17 міліметрі.

Баний de арамъ портъ пе фадъ вълтърълъ дипъртескъ коропатъ ші
черквскріпчизнеа:

K. K. OESTERREICHISCHE SCHEIDEMÜNZE.

(ч. р. бани тънпнделъ аустриач.)

Дослъ ва къпринде ла баний de дої талеръ de резнізне пътерълъ de a съта
парте „3,“ „1“ с'е „ $\frac{5}{10}$ “ ші съптъ ачеста пътерълъ апълъ тіпъріпеі.

Гардина ва фі нетедъ.

Артиклъ 12.

Ніче ла касселе пъвліче ші але статълъ, піче дп коммерчізлъ пріватъ
нз се ворѣ ачепта да солвічіпі монетеле ші бани тънпндеі дакъ ворѣ фі
фаціфікаці, гъврілъ ор скъзълъ дп nondъ маі тълъ декътъ скадъ de ко-
мюнъ прін черквълъчізне.

Артиклъ 13.

Din арамъ се ворѣ бате кримъріеле монете:

1. Корона de къте $\frac{1}{50}$ а зпълъ пъндъ de арамъ къратъ,

2. Жъметатеа de коропъ de къте $\frac{1}{100}$ а зпълъ пъндъ de арамъ къратъ.

Артиклъ 14.

Корона ші жъметатеа de коропъ се ворѣ нзmi „бани de арамъ de a
резнізне.“

Пропорчізнеа дп прівінда mestekъреі ла баний de арамъ aі резнізне
се статоресче ла $\frac{900}{1000}$ арамъ ші $\frac{100}{1000}$ арамъ.

Прип кримре 45 de коропе с'е 90 жъметълъ de коропе ворѣ траце
зпълъ пъндъ.

Діаметрълъ зпеі коропе се статоресче ла 24 de міліметрі, еар' а
зпеі жъметълъ de коропе ла 20 de міліметрі.

Пе фадъ (avers) ворѣ пърта ікона постръ къ черквскріпчизнеа:

FRANZ JOSEPH I. V. G. G. KAISER VON OESTERREICH.

(Франчіскъ Йосефъ I. d. g. D. дипператълъ Аустрие.)

Дослъ ва къпринде пътреа монетеі ші пътерълъ апълъ дп каре
с'аѣ вътътъ, дипкспірълъ de o къпнъ deckisъ de франзе de стежаръ ші
de a съпра черквскріпчизнеа:

VEREINSMÜNZE

(Monetъ de резнізне)

еар' de деспітъ — ла коропе:

50 EIN PFUND FEIN.

(50 зпълъ пъндъ къратъ.)

Ла жъметълъ de коропе:

100 EIN PFUND FEIN.

(100 зпълъ пъндъ фінъ.)

Гардина ва фі нетедъ ші ва къпринде къ літере съпate сімволълъ:

MIT VEREINTEN KRAEFTEN.

(Къ пътеръ зпіте.)

Ціпъндъсе прінчіпілъ пропріпіатъ дп артиклъ 6, діферінда дп прі-
вінда пъсълъ ші a мінсълъ, къндъ се ворѣ баний de арамъ aі резнізне,
нз ва фі пермісъ съ треакъ ла o бъкатъ престе $\frac{1}{2000}$ алъ концингълъ
фінъ ші престе $2\frac{1}{2}$ a шія парте a nondълъ.

Артиклъ 16.

Баний de арамъ de aі резнізне нз ворѣ аве дипсъшіреа de a пътэ фі
тілжокъ de солвічізне, каре съ пошъ съплиі локълъ валореі de арцінтъ; de
ачеа nіменеа нз e дипеторітъ aі ачепта дп локълъ баниоръ de арцінтъ.

Лікътъ се atінде de ачептареа баниоръ de арамъ de aі резнізне и
касселе статълъ, дипптерімъ ne міністрълъ постръ de фінансе ka съ e-
мітъ dicпsceчnei конфірмте конвенцізнеi monetape din 24. Ianвари 1857.

(Ba крима.)

TRANCILVANIA. *De съв Бъчеви, 22. Ноем. (Деспрѣ фабрічнѣ референции къ трѣ Трансильвания.)* (Люкеиер.)

Двій челе прешіс таї дп свєд, квінене бре, ка съ деспер-
рьтш къ тої асвпра зпії дптребъчпі de вієщ, преком есте
ші дптребъчпеа фабрічелорш? Еш din парте'мі цю сппш, фбръ
ка съ'мі іai квінтеле ка de о вапітате ші лафь дешерть, къ
нз воіш съ штіш de пічі о десперъчпе асвпра локрврілорш ші дп-
трепріндепрілорш, пе каре леам възятш се'ш ле штіш de дпфіпцате
ла алте попорш ші пацінпі, пріп ьртаре нз штіш деспера дп прі-
вінда патрієї теле пічі дп прівінда indстріаліствлі. Квіткъ
нзпш актм аш къзятш атътета ші атътета фабріче, квіткъ ачеле ка-
срі аш автіш ші таї аш дпкъ о дпржврінп deckvръжтбре,
ачеста нз'мі дпсемпш пічі таї твлтш пічі таї пгдіпш, дектіш къ
нзпш попорш орікаре boindш а пврчеде пе о кале дпкъ пекспо-
скітш, а фостш сілітш а плтті вапі греи ла къльзі, а плтті квт
аш зіче таксе mapі de школъ. Аш нз с'а дптажтплатш ачеста
ші дп алте ратшрі таї твлте але відеі отенешт? De кътє
опі комінданді ші domnіtорі аш передтш атътета бѣтълі кропте,
din каре дпсъ ьрташі лорш аш дпвъцатш къ атътш таї віне а'ші
ресбзпа de векії лорш двштапі. ш. а. ш. а. Maintarea постръ
пе калеа indстріеї дп таре атърпш dela дпплініреа kondіціоні-
лорш черхте de паттра ачелеіаш, пе каре декъ нз веі опі нз ле-
поді дппліні ексактш, пічі ла вреенш къптьш бпш нз о веі скоте.
Съ епактърътш дечі kondіціоніле прінчіпалае, фбръ а кърорш дп-
плініре нз аї съте апкпі de nimкш.

Мai nainte de toté e  скл de opinispea aчелора карiї дiнi , къкъ фiлт'о ц ръ пiдiпъ локвітъ, зnde кiаръ агрiклатбрей ка тi-жлоквлі прiнchпалъ пептръ вiецvipea оmenilor  авia дi скл de ажбос  тъпiле твiчiтбре, фiлт'ицареа de фabriче есте din ка-пвлъ локвлі престе пiтiпъ. Есте преа adeviратъ, къ машiп-рiile склескъ о таре твiдiте de тънi отенештi; дiп челе din зришъ дiпсъ кiаръ фabrikarea, ашезареа, kondiчereа, oправаве-реа шi дерецереа лоръ червъ upъ пiтiръ дiсemпtторъ de браце вiй. Съ пiпетъ de ексепплъ, къ машiнepiile вiпi фabriче ля-крéзъ шi продiкъ не zi atътъ пе кътъ ap продiче totъ по o zi зпа miie пiрекъ de браце отенештi; ei bine, aчелеаш машiн-дiпсъ воръ чere totъ спre скопiрiло съсъ atince шi спre adз-чereа материалоръ din каре a  съ лякрезе, чelъ пiдiпъ о зе-чвiель, adikъ зпа сътъ пiрекъ дебраце. Съ пресcпiпетъ актъ, къ ачea фabrikъ есте ашезатъ ла zи орашъ орi сатъ, зnde про-летariatъ пz ce афъ, зnde авia ce капътъ сервitori шi сервi-тбре пептръ Fatiilii прiвате: atъпчi бrе che mai рътасе пропrie-тарвлі фabriче? Съ'ши кiеste пролетари, adiпtstri de оmeni din алте церi шi зiпtвr, пiтiцi kз cимбрi фiлtreite шi totash пе-сiгiрi, се  съ ce зite kз dхrере ла машiнеле тбрte? Съ а-плiкътъ пчестъ ексепплъ ла патриа пoстrъ шi съ zicemt: Din пiпtвl de bedere алъ пiтiросiтъii попорвлі дiп Ardeanъ пе ла врео кътева зiпtвr се потъ фiлт'ица фabriче, прiп aч-леаш дiпсъ фъръ t mъ de a къдe din лiпса тъпiлоръ твiчiтбре.

Адба kondiцiвne: штiпде кiмiчe, технiчe шi теханiчe каре
съ ce афle кiар 4п крерiй капiталiстiвлi 4птрепринзеторъ, dékъ
nз ka de проfесiоне, ne тотъ 4птжшплареа дись тъкар ка de
3пd dijетantismъ, пептвка елъ adikъ totdeasna съ ce афle 4п
старе de a пvтеа dejzdeka шi dictinе ne adevърациi таieстриi de
шарлатанъ, ne технiкaлi шi теханiкaлi капаче шi onestъ de o-
твaлi проклетъ шi амътиоръ, къчi de nз, съ o шtie 4пtainte,
къткъ ва къdea de жърфъ шi бажоквra лоръ фъръ pich o тъп-
тiпiцъ, шi ресултатiвлi 4птрепринdepri va фi впd бапкrotъ ршi-
пiторъ. 4п ачестъ прiвiпdъ Apdealъ стъ фoрte ръх. Am mai
zic'o 4пkъ шi кz алтъ okасiоне: cистемa dinainte de 48 a шко-
лелоръ постре a фостъ ка съ 4пtвlцeокt totъ nзmai 4тапiшti,
iерiшti шi advokaci фъръ nзtъръ, teoretiчi nepoдitорi шi ne лъпгъ
acheia чете тарi de nepde-варъ; earъ шtiiпdele реале шi прак-
тиче aж фостъ mai кz тоглi pъrъcите. Съ гръбiшъ devi a le-
къltiva mai 4пteiв ne achesrea din 3рtъ, съ trimitemъ totъ сiре
achesk скopъ, шi atenчi шi nзmai atenчi ne пvtemъ apвka de 4п-
трепринdepri indiстriose mai търеде.

А треіа kondiцiоне. Намаі ачеле фабрiче потв спера дп-
флорiреа дп церiле постре, каре дші ворв пропiне а лякра din
матерiї крвде че се афiль пе пiтажптулi дереi. Пептрвче фабрi-
челе de тоортв de бятбакв nв потв проснера пе ла noї? Пеп-
трвкъ бятбаквлi се adвche din церi стръine, прiп 3ртмаре фабрi-
каптулi постре дп касвлi челv тaii бvнi нерde сiмеле date пе
трапсортв, вътi, комiсiспi шi алте спесе атъртътore дела кон-
iспиктврi непревъзгте, чеea че englezvll, belgianvll, olandezvll,
francuzvll ш. а. ле aж neасemtънатv тaii 3шbre, eаръ впеле пiч-
deкem, пептрвкъ adeceopr ei лe квтпъръ deadрептулi дела дп-
тия тъпъ, eаръ nв дела фабрv кърбкpe.

А патра kondisiune. Съ аштептътъ нѣпъ къндѣ цѣра нѣстъ дикъ ва авеа врео кътева тѣрпѣтори de ферѣ, пептрвка дикай машіпърїи челе таї греле, прекът кълдѣрї, роте, фссе de роте, сълврї (валде) ш. а. съ ле потъ траце таї deаарпроне

ші пе лъпгъ брёшкare гарапці; earъ dékъ чева се фръпце, съ
се поťъ реставра орі репара mai квржндš, mai үшорð ші mai
ефтінð, ұпкытв транспортвлв din департърі manine ші ekonomia
тімплакі еъ рътъпъ de къштігъ.

Мai сжпт тi але кондiгiєнi але дiппiйпiцърi де фабрiче, ла
каре чiпeва пiчiодатъ н8 ва пiтi фi кi дествлъ лiваре amintе шi
адикъ:

Апъ de ажансъ ші кіарð пріосітöре, апої дн челе таі тълте
касврі аналісатъ хітічеште, пептрвка съ штій de сігврð, ка че
пърші стрыіне ва фі коprinzëndз ачееаш. Ашеа de еко: есто
de форте таре імпортапцъ а прешті, къ че фелð de апъ веі а
Фабріка хъртія, пънєрі (поставврі) фіне ші алтеле ка ачестеа;
къчі déкъ кътва с'ар дитжипла ка апа съ'ді debinъ двштапъ
дн Фабрікацие, ар фі вай de къпіталвл Ѳъ.

Пъсечната фабричей ла локъ съпътосъ сеъ пестъпътосъ, а-
пропе де ораше тарі, сеъ аскюпое чине штие дп че пъститетъці.

Дрѹгірі єзне сеъ ліпса лорѣ.
Матеріале de арсѣ, лемне сеъ кървні-de пётръ ти апро-
гіро, сітико ѿх присоъ сеъ скумле.

Материале de кълдитѣ, бъне сѣд реле, скъмпе сѣд ефтіпе.
Копстрѣкціяна кълдipeй коръспондите скопълі дн тотъ прівінца, сѣд пътai о грътъдipe de петрї шi кърътідѣ ка шi към ap fi ziditо пiште орбi: сѣд къ алте къвіпte: ынѣ inqinepѣ каре съ фie несмінтітѣ шi технікѣ практикѣ.

О ексактъ калквъчне а къпителвлѣ пе кареле аі сълѣ а-
рвичи дн врео днтрѣпринде, ма каре днсъ тотѣдеагна съ маи
адаоцї дн шинтеа та ка о $\frac{1}{4}$, пептрвкъ де астѣзі пъпъ шине нг
штий че поте адъче тимплѣ ші днтрешівріе.

Аквата ексамінатор щі копіштере а піацелоръ вечіне да
каре, щі а предзрілоръ къ каре аі с'ї вінзі фабрікателе тале.

Р е з у м а т. *Д*н Ardeală се ворѣ пътеа дѣпїпца тѣлте фелгѣ de фабріч, дисъ пътai дп чеа таi deaprопe цеперъчнe, adикъ дп кврсѣ de 15—25 апi ՚ртъторi. Ачесть periodъ пъ есте преа ляпг; пептръ ачеса пiч се кввие а не сперде кврапiвлѣ, пiч а не derpada пе noи дпшипe креzъндѣ, къ амѣ фi конdemnaci de o вiтрiгъ сорте, ка шi пе калеа а industriei, (прин ՚ртаре шi а кошерчiвлѣ), съ рѣтъпетъ totъ пътai трiзътарi тiкълошi аi челорѣлalte попоръ европене. Натѣра дптръ пiшiкъ пъ nea дпгестратѣ къ таленте таi пъдiпe деkтьtѣ пе алшi; пътai noи се кредетъ дп noи дпшипe, съ пе дпшипe, съ пе скѣтъръtѣ din пепъсаpea че сѣmъnѣ atъtѣ de тѣлтѣ къ фаталiс-тѣлѣ рѣсъртiпiлоръ шi — дп челе din ՚ртъ, ла орiче дптре-прindere prin каре венiшѣ дп kontaktѣ къ лятеа комерчiаlъ съ дiчетѣ къ noи къцетѣ къратѣ шi карактеръ пепътатѣ. Б.

Брашовъ. Аcestълъ № 2. Деч. (21. Нов.) петрекврътълъ аичъ №
Брашовъ ла вечпіквлъ ръпаосъ пе Dлві Христеа Opridanъ цехте-
штервлъ тъчеларілоръ ротъні, кареле а ръпосатъ лп вржстъ de
63 ап. Ачестъ въргатъ а фостъ впвлъ din ачеи ротъні ші креш-
тіні въпі, карій ажъ пъстратъ къ тóтъ сквіпътатеа totъ че есте
въпі ші фолосіторъ din стръвекіле datine. Dзеѣ лмъ дървісе къ
фаміліѣ пытърбъсъ, лисъ ші къ старе лиссептътре, дінтръ каре
дакесвлъ а лъсатъ ші ла шкóлеме локале ротънешті 865 ф. т. к.
еаръ ла о алтъ лутрепріндере de фолосъ кошвлъ с'а лширтъ-
шітъ къ 3000 ф. т. к. Фіеї църкпа въшоръ.

Cyclole, Cat's-ear. Ръпътсареа лн Domпвлѣ а Длѣ Протопопѣ гр. рѣ Алексіе Верза дѣпъ о болѣ de вро З лѣпї къшпъ о лѣтристаре реноитѣ ла твлцї, карї къпоскврѣ таї de-апропе актівітатеа ачестїй бърватѣ шї авврѣ релациїи таї deanапропе къ дѣпслѣ. Дела ачеia се шї пѣте претинде о deckriepe таї пе ларгѣ а віецїй лѣї. Едѣ въ лѣптицѣзѣ пътai атѣта, къ ръпътсъндѣ Длѣ лн 12., се лѣтортѣтѣ къ къвенітѣ опорѣ петре-кѣтѣ шї жълтѣ de фii съ съфлетештї. Фie Цържна ѿшоръ! Фie шї златима жертви преа тимпире лн черката ачеаотѣ фашіале! —

Civis, 1. Dec. Сепенитатае Ca Domnul гъвернаторъ алд Ардеалъ ФЗМ. Принчипе de Шварценберг а сооитъ ері аичі дп решедреа Ca din къльтория че о фъкъ къ кончесіоне.

— Дела Клажъ се скрие, къ Конт. Мико cocindъ de la Biena, зnde фъ дп обектълъ дптърій статтелоръ пентръ Мъсълъ националъ, adъсе къ cine ші впъ фелів de сперанцъ, къ сакционареа статтелоръ респектіве ва үрта.

Алъ дпсемпътате се дптъмпълъ дп Клажъ къ деокидорае еспъсъчпні de продѣкеле патрале але Църї, каре de ші фъ маі църтврітъ декътъ алтере, ea totzhi поте аве о таре дпфліпълъ пентръ віторія ла дптъріе аплекъръ спре перфекционареа економіе domesticі че о къшпене. Ревнікна агропомікъ ші кашера кашерчіаъ ші дпдѣотріаръ а цітітъ департе къ арапеареа de еспъсъчпні de фелівълъ ачеста. — Дп сала заде се пъсеръ продѣкеле пътъпътълъ се афларъ шіл къ десевіре феліврімъ de поте алесе, легатърі, вердеуспрі, анои въкате дп грънце de totzhi фелівълъ, къте се пръсескъ дп Apdealъ; се афларъ ші тањфакте вро 141 de въкъцъ; ші се алесъ о комісіоне каре ва жъдека, каре екомуз а adъсълъ продѣкеле челъ шіл de фрънте, каре апои съ ва ші премія.

AUSTRIA. Biena. Mai. Ca ч. р. апостолікъ а емісъ впъ білетъ de тънь кътъ министрълъ de інтерн., дп каре дпкъпомінтизіндъсе еспъзіонеа търпълъ къ пълбере de пъшкъ din Mainцъ, че се дптъмпълъ дп 18., ші пепорочіле къшпнate дп үрта еі, віне воіеште а эрдіна о колекціоне дп тъте църіле de король.

— Маіестатса Ca коптіві 20 тii спре скопълъ ачеста ші дпала та дптерътесь 2 тii, варопълъ Cina ші алці тотъ къ тіле. — Нъмерълъ торділоръ съпъ рѣне дп Mainцъ се дъ а фі 28, а вътъмілоръ 300; din міліоне 11 торцъ, 26 рѣніді грез ші 248 маі вшоръ. Престе 200 de тъжі de атвіціе дп патропе ші алта ліберъ фъ дп ачелъ magazinъ.

— Рефнцілоръ політічі Лад. Ілеш. К. Коловратъ, Лад. Коста, Л. Торок, Ем. Ковач, Гъст. Бърхардъ, Сам. Саво ші I. Чінк din Ծпгарія, Йосеф Касав, А. Фішер, I. Naidenbак din Бънатъ, I. M. Трънбек, Тололіцки, Ad. de Хосовски din Галідіа ші Гр. Вітош din Apdealъ лі се dede воіа червътъ а се рентбрче дп патріеле.

— Дп Кел (?) се пъсе ла прінсіре дп 15. Ноемвръ впъ графъ, Ортокоскі, каре се dedea de впъ тајоръ впгврекъ ші пърта впіформъ ші opdine впгврещі. Ла ачела се афларъ пасбропе фалсъ ші скріоръ революціонаре.

Cronica strâna.

ФРАНЦА. Parică. Din політика гъвернелоръ не каре о апкъ еле дптъръ denstipea атплоіацілоръ фъкътъ престе аштептареа алтора, вреаъ впіл а дпкеіе ла о апкътъръ поъ ші ла пеште перспективе цітітіе de тімпврі. Дп Франца се фъкъръ дпвъ кътъ пъблікъ „Monitordъ“ пеште асеменеа denstipl, де спро каре се тіръ тоцъ. Ренштітвъ Dspin се denstmi de про-квраторъ цепералъ дптерътесь ла къртел кассатівъ. Dspin, ера дп апкъ 1815 атагоністъ ла Nanoleon II. ші вогъ дптъръ се-дингъ секретъ, ка съ пъ се проклате de үрташъ тропълъ. Дп 1848 ші дп 2. Dec. 1851 ера прешедінте кетарелоръ, еаръ ешіндъ декретълъ пентръ конфіскареа вънврілоръ орлеаністічесе дпші лаъ demicisne de цеп. проквраторъ; акумъ дп вражсть de 75 апі дп кътъ кіаръ дптератълъ лъпгъ cine, къ леафъ ангаль de 640 mil франчі ші дп скрітъ се ва denstmi de сенаторъ. Алте асеменеа dinstipl дпкъ се прівіръ ка пеште евепімене дпсемпнate дп Parică. — Карнотъ ші апои алці denstadi репвблікані дпші дедреа dimicisnile ші аша се веде къ Nanoleon стъ таре пе тро-нълъ съ ю кіаръ ші фадъ къ репвблікані.

Деспре диванеа Прінчіпелоръ. — Порта е форте дпгріжатъ ка пъ кътва съ се прокіете впъ гъвернъ провісірів дп Прінчіпате; de ачea се трешітъ decnрцътъ de търпе къ-къръ Dspnre ші гарніонеа din Сілістріа се маі дптърещте къ 12 баталіоне, ка івіндъсе врео тішкаре дп Плате съ ле оквпе къ търпе, дпвъ жърпалео цертане. „Пеі“ жърпалълъ франчесъ пъ-блікъ о кореспондингъ din Пера Константінополітъ ші дпкъ адеверешгे тішкареа търпелоръ, дпсь къ тотълъ din алтъ темеі, ad. пентрълъ Порта дескопері впъ комплотъ таре ші лъдітъ дпн Сербіа, Българія, Румелія ші Тесалія, каре аре сквілъ съ дп Белградълъ Сербіе ші съ дп лъгътъръ къ комплотълъ din Сербіа, каре се дескопері дп зімелъ трекъте. Тотъ ачестъ кореспондентъ дптърещте, къ преодітъа греческъ есте фортре таре компромісъ дпнітъа Порці, каре къпоще віне комплотълъ, че се оквпъ къ рестврареа Търчиі. Жърпалео франчесъ дпші дескопері пърреа do рѣ, къ а дптревенітъ вълстътъціа ка комплотълъ ачеста токма акумъ, къндъ елъ поте се съ фоло-сéскъ de antіоніоніштії Прінчіпелоръ, спре а пегрі tendinціе впіоніштілоръ ші рекомъндъ ачестора черквспекціе ші о солідъ рътегаре а твтвроръ пашілоръ, чеі факъ дп отържріе лоръ.

Челе че се таі вълтвіескъ de впіл жърпалісті, къмъ Бъл-

гаевълъ ар аменінца релације Прінчіпелоръ ка Порта, фіндъ ар претінде дрептъ пентръ рошні de a декіара реовоі ші а дпкеіе паче; апои плененінгъ інтернъ ші естернъ ші ліверареа de три-бутъ, ші апои деопре опзпераа Длгі Ад. Голескъ, каре ар фі а-менінгъ, къші денпне жосъ мандатълъ, дѣкъ челъ de съсъ ва-маі континза а компромітіе диванеа къ астфелів de отърі, съп-тотъ атътета штірі апкката de ічі de колеа, пътai nз din фъптълъ атпентікъ, къче капіталізіе Прінчіпелоръ капріндъ дп cine дестълъ de лътврітъ дрептъріе лоръ дптеренъ ші естернъ, ші реалітапеа лоръ фаче de пріосъ демвстръчплъ пешатзре.

,Desvaterіе“ еаръші пъвлікъ впъ артіклъ алд Ст. Марк Girardin, дп каре зіче бърватълъ ачеста, къ прінчіпілъ впішпні ва дпвішпе дпдатъче се ва съпне десвательоръ конферінделоръ діплошатічесе; ші дпкредінгъзъ пе пъвлікъ, къ дп Плате декрігъ тотъ дп ліпште ші къ серіосітате ші диванеа ш'а декіаратъ dopingdele къ тотъ demnitatea. Маі ворбеште апои дп політика проғндъ, къ Търчиа шаі кврпндъ съ щаі тързів ва апне ші къ рошнілъ съ се факъ акумъ дпчептълъ дптърдіеі корпълъ ачеста цігантікъ. (Планълъ Ліпператълъ Ніколае, — къ есчепціоне, къ а-честа вреа а дпгіці пе рошнілъ дп елементълъ славъ, нептръ каре вреа а къштіга партеа левлъ.) — Апои maі adavze Girardin къ конгресълъ de Париш аре datoringa a da ажвторів паціон-нілъцілъмілъ dependentе. — Къ ачеста idez nз потъ се съ дп-паче потентаді, а къроръ стате съпт квстътобе din naціоналітъді фелівріте ші апои кіаръ ші Франца дп Африка ар тревзі съ жертфескъ, прекът zікъ жърпалео.

Дела Бъкрешті се скрие, къ диванеа дп shedinga din 18. Сент. а прімітъ таі къ впапітітате, decлvіreа ппктелоръ прі-мітіе дп 21. Окт.; къ тотъ къ дптревареа деспре Domaz стрѣнъ а костатъ талте десватері, пъпъ къндъ пепотълъ Къшакашпнлъ Dim. Гика а декіаратъ, къ Цара фъръ Domaz стрѣнъ nз поте пічі одатъ скъпна de каламітъді.

M. M. Ж.

Жърпалъ політікъ съ ё фой periodique пентръ літератъръ?

Domnul таі! Ачестъ артіклъ nз аре локъ дп Газетъ, чи с'ар фі къвепітъ ка съ оквпе локъ дп Фоіа пентръ тінте шч. ла дптъмпнларе къндъ ар фі шерітълъ а се пъвліка, о штіл ачеста преа віне; дпвъ че дпсь Фоіа deокамдатъ тревзі се adérirъ, се дпцелене къ съ ё авеатъ съ пъзекъ тъчере асвпра впіл съ-жетъ, карело дп пърреа таіа есте de таре інтересъ, съ ё съ те-ротъ ка съ'мі вжрі ачесте кътева паціне пе колбіе din үртъ а Газетеі. — Чі ачестъ артіклъ пічі nз e deotinatъ пентръ пъ-влікълъ челъ таре; пентръкъ че аре съ песе глобелоръ дѣкъ аі лоръ къртврарі пътъръ ла літере, ла къвінте орі ла отеле; пент-ръ джеселе асеменеа оквпъчпні дештептъ, дѣкъ nз впъ рѣсъ важдокъросъ, пе тотъ дптъмпнлареа дпсь о компътиміре къ атътъ таі таре, къ кътъ ле есте шаі віне къпоскътъ, къ чеі карі се оквпъ къ літератъра скъп ші кавтъ съ фіе таі тотъ деавна бтні сърчі, прін үртаре ші пъділъ стішаци, ка ѹпії, карі — дпвъ о-пінішпа тълціміл — дпші пеоді тімпвълъ ші апі къ „багателръ, къ лікррі de nіmікъ;“ din каре nз потъ фаче пічі „къпітамръ пічі а къштіга тоши!“ Ашеа тотъ че ам съ скрів есте пътai пентръ Noi ші пентръ ачей пъдіні бтні аі літерелоръ, карі се маі інтересъ de літератъръ ші се оквпъ къ штіпделе, дѣкъ nз din професіоне, тъкар dintр'о пътчере бршкare ка елніл дп зімелъ Птоломеілоръ дп школа александрінъ, пе къндъ літер-атъра ші штіпделе девенісеръ таі талтъ впъ тіжлокъ de пе-трочере, впъ фелъ de аватере дела політика de атпчі, впъ діл-тапітълъ алд боірітіеі греко-егіпітіе.

Её възъ фрате, къ пъвлікълъ постръ nз шаі e дп старе de a ціні дозъ фой periodiche. Съ о сплнептъ одатъ пе фадъ, че съ маі асекпнз чіпева пісіка дп сакъ, пентръкъ i се въдѣ впгіш-роле. Am zică дпадінсъ пъвлікълъ постръ nз e дп старе de a маі діні дозъ фой periodiche. Её дп локъ de ачеста штіамъ дптбрче ка съ zікъ: Редакцішпа nз e дп старе de a лікра ла дозъ фой; — съ ё ші таі талтъ: Редакцішпа nз аре пътіпцъ de a дпдестъла черіпделе пъвлікълъ ка матерій ші артіклі дп тотъ прівінда інтересътъ. — Багъ дпсь de самъ, къ къ ачесте дп-віпірі din үртъ ловіамъ поте фъръ воіа таі дпкъ ші таі рѣз не ачea парте а пъвлікълъ, каре претінде а фі чеea че пътіпч doctus et eruditus, пе ачей вървадъ, релатів de пътъ-роші, карі аі фъкътъ тоте кърсвріле, карі се оквпъ ші дп пъ-сечпеа лоръ актваль ка лектвра, къ штіпделе, ка літератъра, а къроръ дпсь тортре ле есте ка съ скрів ші еі кътеве чева de domine-ажутъ, съ ёсъ ші еі дп пъвлікъ, съ арате къмъ ші in-cepілълъ лоръ есте nз пътai, къмъ ашъ zіче кончептівъ, foemini generis, чи totъодатъ ші продѣктівъ; къмъ отъ дпвъзатъ nз ва о зікъ пътai а се дптторжпта чіпева дп бібліотечі кътъ чеа din Ватіканъ, чи а продѣче ші елд dela cінеш дп фолосылъ съ

шквар саре пълчера спиртълъ а алтора; към зритълъ външ е ръдитъ нъ и се къвие а се пърта ка външ аваръ (стърчите), кареле зачеши ши пътне не коториле сале, варъ апои ласъ ка лимбъ де шорте, ка ръшашъ дн виедъ сълъ ши днгропе ка ачелеаш; юникъ дн чело дн зритъ Pedakциене ши Pedaktorъ de къндъ е Европа чивисатъ нъ а фостъ тотъ вна ка чеа че пътниш азкторъ, прп зритаре ка пимини нъ аре дрептате де а днвърка потълъ пътна дн спиреа Pedakциене. А фи педакторъ, а педицъ нъ днсечътъ пичъ таи тълтъ пичъ таи пътнъ, декътъ а днтокми, а пътне дн опдине материяледе ши артиклъ кари и с'а днпъртъшитъ де кътръ алци; а фи днзестратъ ка ачелъ тактъ феричъ, ка ачеа пътвандере ацеръ де а штъ съ алегъ вънълъ дн ръд, пътвандъ дн пекълъ, интесантъ дн секъ ши рече, скриреа външ върбатъ де талентъ ши вънълъ, де чеа а външ днвънътъ днсъ гросоландъ, печоплътъ, въдъръносъ дн термини ши стълъ; а цине totъ деавна днвънътъ окънъръ де о парте градълъ де кътъръ алъ ачелъ пъблъкъ пентъръ кареле ва фи дестинатъ жърпълъ сълъ, варъ де алта черпъцеде ши требънъде ачелъиаш; апои че лъпъ тоге ачестеа лецие де пресъ але зреи дн каре скрие але авеа не пълтъ, днкъ а ши виса пътна да днпъселе. — Чие въ кътеза съ пеце, ка о кътеза ка ачеста нъ ар фи вна дн чесъ таи спинъсе але външ отенешти? Каре о-къпъчне пътне фи таи гръз, таи компромітътъре, днпърънатъ ка гръжъ таи апъсътъре, декътъ а фи сълтъ ка съ те факъ тътъроръ тоге, а фи орешкътъ юбацилъ пъблъкълъ днтрегъ! Пъттареа кореспондънцелъ, коректъреле, ревисъпъле, читъреа грънчълъ де жърладе стрънне каре сосесълъ пе тоге пошта, о тълдите де алте пъкъзъръ — деонре каре пъблъкълъ нъ пътне штъ пимикъ, — ле ретакъ ка тогълъ, пентърътъ вънъле ка ачестеа алъ съ се префакъ ла о редакциене дн о алътъ патъръ, — сълъ де нъ, еа ва депъне кондесълъ ео ipso. Ши ка тоге ачестеа чие вреодатъ а днтръбатъ не редакторътъ рошънъ, днкъ днпъ кръпта лоръ останеълъ, днпъче пе фи-каре алъ хъртия, тъпарълъ, поштеле, еснедигънъле дн костъ ла 4—5 тий фиоринъ т. к., ле таи рътънъ атъта ка сълъ пътъ кор-пери ка таре новои голътатеа тръпълъ; чие вреодатъ леа пътъратъ днсъ попълъе днтръцъ петрекътъ да скриитъръ; чие с'а гъп-дитъ да вътърелъ вътърънъде, да боле каре пътъ апъса, да стареа ши вътърълъ фатъмъе лоръ? —

Дн о асеменеа старе, днтръ днпърълъръ де патъра че-доръ де есълъ таи пътне бре претнде чипева, ка педакторътъ съ таи скрие днкъ ши артиклъ ордънълъ, къндъ еи ши алтънъ-треа южъ сълдъ а лъкъра пентъръ пъблъкъ, фъръ пичъ външ фолосъ дн парте, ашъ кътъта прп зритаре ши тогъдатъ алте ісвъръ де венитъръ, пентъръка сълъ пътъ цине виедъ.

(Ва зритъ.)

Pesta, 15. Noembre n. 1857.

(Urmare.)

Multe ni au remasу noua din literatura acestoru stramosi, si au remasу la lumea intréga, si ciné scie ce ni-aru si mai remasу, de'ca spiritului timpului de atunci dedea lumii atate inventiuni pentru paraterea literaturei, cate dede celu mai tardiu.

Acesto suntu pentru literatura poporului romanu vechiu, ce era acrisa in limba latina.

Se ne intorcemu acum la poesia si iiteratur'a poporului romanu nou, nu dela nascerea lui in Roma, ci dela renascerea lui in Dacia, se ne intorcemu catra noi insine, carii ni-am facutu o alta limba.

Poesia nostra are asemene timpu fabulosu, anticu si nou; la incepitul ei s'a creatu lirica, mai tardiu epica, si acum se incepe cu epop-ia.

Timpul fabulosu alu poesiei nostre recade la ocuparea Daciei prin Traianu, si la colonisarea romanilor in Dacia; insa deorece acestu timpu recade in timpu anticu alu omenirii, — si spiritul poesiei nostra e mai aprópe de anticitate decatu de fabulositate. Poesia nostra asiadara nu mai amesteca elementulu romanu si cu divinu, si cu animalu, dor nici 'si alege obiectulu seu in fintiele de josu, ci in asia fintie, cari in omenire suntu mai nalte, si in a cele ce le a aflatu mai aprópe de dumnedieire. Acele suntu Cesarii, si aceste fatagiile. — Jéta „Argiru si Elena cea frumosa.“ „Traianu si Fatagia.“

Argiru si Elena, e traditiunea nostra cea mai vechia, si cea mai frumosa in Dacia; sugetul ei e ocuparea Daciei, si colonisarea stramisoru nostru aci. Acésta traditiune 'si jóca ról'a sa in Transilvania, la Pétra Caprei pe munte iatr'o cetate ruinata aprópe de Alba Julia. Sub Argiru se intielege Traianu, sub Elena, fatagi'a, fintia ca frumosa din cetate. Merulu de aur, e tributulu celu plateau romanii sub Domicianu; perirea merului, e stergerea tributului prin Traianu.

Eu credu, ca povestea facesta a ajunsu la mai multi in mană, — am cettu-o si eu óre candva intr' unu manuscrisu familiaru, dar atunci nu am intielesu-o si nu am sciutu-o pretiui, pene nu astai cum o pretiuescu strainii.*.) Acésta e tesaurul celu mai anticu in poesia si literatur'a nóstra, — numai, firesce, ca romanii nu o scin pretiui. — Noi suntemu ca pruncii, carii mai bucurosu primescu crucei, de catu auri.

*) Traditiunea acésta despre Argiru si Elena, se asta si in limba italiana, si in cea magiara a triaóra prelucrata in stilu, literatilor e multu placuta, si unii se invioiescu a crede, ca in limba italiana e originala. — Parerea mea e, ca intru adeveru, in limba romana e originala. Traditiunea acésta, ori in ce chipu, s'a creatu dupa colonisarea nóstra aci, in secululu d'anteiu, si in Dacia, iéra nu in Italia. Romanii din Dacia, si in seculii viitori au avut comunicatiune cu cei din Italia, si reciproce, si cu asemenea ocazii, seu in secululu anteiu, seu mai tardiui ei au invietatuo dela poporul romanu de aci. Cumca se asta si in Italia, e lucru forte firescu, deorece romanii din Italia erau mai deaprope interesati pentru noi, si deorece nepatiendu ei atatea fatalitati prein emigratia poporelor catra apusu, ei mai bine s'au pututu sustiné in cultura, si mai bine au pututu pastra tote traditionele ce i interesa si pre ei.

(Va urma.)

БДЛЕТИНДЛ ОФІЧІАЛД.

Nр. 6878/1857. Ескрире де конкърсъ.

Спре окъпареа постълъ де днвъдъторъ ротънескъ гречо-п.-вълтъ дн комюна Пестиеа се ескрие конкърсъ пъпъ дн 15. Декември 1857.

Къ постълъ ачеста сълтъ днпърънатъе зритъбреле фолбосе:

80 фр. т. к. саларі, 12 метрете гръз, 24 метрете квързъ, 15 пъпдъ лампъръ, 100 пъпдъ еаре, 100 пъпдъ слъпинъ, 12 стъпжълъ лемпе, пе лъпъ кортълъ патъралъ.

Кошпейторътъ ал аши трътите дн терминълъ де съсъ петидъ-пълъ вине инстръкте да айтъстътъ комюни Пестие.

Лъготъ, 16. Ноември 1857.

2—3

Дела ч. р. офічія черквадъ.

Nр. 4816/1857. Ескрире де конкърсъ.

Спре окъпареа постълъ де днвъдъторъ ротънескъ дн Батга се ескрие конкърсъ пъпъ ла 25. Декември 1857.

Къ постълъ ачеста сълтъ днпърънатъе зритъбреле фолбосе:

120 фр. бапт' гата, 24 метрете пожоліче де гръз, 24 метрете де квързъ, 15 пъпдъ лампъръ, 100 пъпдъ слъпинъ, 100 пъпдъ саре, 10 стъпжълъ лемпе, 4 фънда де жагере ка квартира ши гръдинъ днпърънатъ ка ачеста.

Кошпейторътъ ал аини трътите черериле вине инстръкте decspре стъдииле фъкъте ши сервіцълъ де пъпъ акътъ ши портаре тораль да овічълъ ч. з. де черкъ пъпъ дн терминълъ де съсъ.

Фънчътъ, 17. Ноември 1857.

2—3

Дела ч. р. офічія черквадъ.

Nр. 4706/1857. Ескрире де конкърсъ.

Спре окъпареа постълъ де днвъдъторъ ротънескъ дн Матпікълъ тикъ се ескрие конкърсъ.

Къ постълъ ачеста сълтъ днпърънатъе зритъбреле фолбосе:

Дн бапт' гата 40 фр. т. к., 50 пъпдъ слъпинъ, 50 пъпдъ саре, 12 пъпдъ лампъръ, 10 метрете гръз, 20 метрете квързъ, 8 стъпжълъ лемпе, гръдинъ де 3 фънда де жагере (хонде) пе лъпъ кортълъ ліберъ.

Кошпейторътъ ал аши трътите черериле вине инстръкте decspре стъдииле фъкъте ши сервіцълъ де пъпъ акътъ ши портаре тораль да овічълъ ч. з. де черкъ пъпъ дн терминълъ де съсъ.

Фънчътъ, 14. Ноември 1857.

2—3

Дела ч. р. офічія де черкъ.

Кърсъръле да върсъ дн 2. Декември к. п. слаш ашеа:

Ачио да галвінъ днпърътъ	10 ³ / ₄
" " арцінтъ	10 ³ / ₈
Днпърътъ 1854	10 ⁵ / ₈
чезъ националъ дн ан. 1854	83 ¹ / ₂
Овхагдъле металіче векъ де 5 %	81
Днпърътъ де 4 ¹ / ₂ % dela 1852	70 ⁵ / ₁₆
" de 4% derro	—
Сордъле dela 1839	128 ¹ / ₄
Акційле ванкълъ	975

Ачио дн Брашовъ дн 3. Декември п. . . . .

Авралъ (галвінъ) 4 ф. 57 кр. тк. Арцінтъ . . . . . 6 %